

דגשים ולקחים בעבודה עם חדר מצב והלשכה לתיאום טיולים

כתב: רותם זהבי, מנהל אגף ארצי לביטחות

במהלך תחקירים ובדיקות לאירועי בטיחות בטיולים שערכנו לאחרונה, נמצא כי ישנה אי בהירות והבנה לגבי תפקידו של אחראי הטיול בנוגע לדיווחים שהוא אמור להעביר והמידע שהוא אמור לקבל מחדר מצב ומלשכת תיאום טיולים במשרד. הואיל וקיים פער בידע ולעיתים גם בלבול בקרב האחראים בשטח ומובילי הטיולים, ראינו לנכון לרענן ולהדגיש את נהלי העבודה הנכונים והראויים מול חדר מצב והלשכה לתיאום טיולים וזאת כדי לסייע ולתמוך בפעילות חוץ וטיולים שמשרד החינוך חפץ בביצוע שלה ורואה בה ערך רב.

- מסמך זה אינו בא במקום ואינו מחליף את חוזר המנכ"ל לטיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים עו/7(ב) התשע"ו מרץ 2017.

1. הלשכה לתיאום טיולים:

הלשכה לתיאום טיולים אחראית לתיאום ואישור של טיולים במערכת החינוך ומנחה את מוסדות החינוך בכל המתחייב בתחום הביטחוני בהתאם לחוזרי מנכ"ל. כאשר נכנס אחראי הטיול לאתר האינטרנט לתיאום, הוא נחשף למידע רב בתחומי הבטיחות כמו ניהול סיכונים למסלול המבוקש, אירועי בטיחות שהתרחשו במסלול, חוזר מנכ"ל רלוונטי לפעילות הנדרשת ומפנה לחומרים מקצועיים בהיבטים בטיחותיים הקשורים למסלולי הליכה ולפעילויות.

דגשים והנחיות לאחראי הטיול אל מול הלשכה לתיאום טיולים:

- הגשת הבקשה עד ולא יאוחר מ- 14 יום לפני הטיול. מומלץ דרך האינטרנט: <http://www.mokedteva.co.il>
- הגשת בקשות לשינוי או עדכון באמצעות האינטרנט.
- תשומת לב להנחיות הלשכה, בכתב או בטלפון, להשלמת פרטים והסברים נוספים.
- הקפדה על רישום מדויק של מסלולים שבהם יוצאים לטייל ולא רישום של "אופציות".
- בפעילות של אופניים או ג'יפים יש לפרט את מסלול הרכיבה או הנסיעה.
- יש חובה לעדכן את הלשכה לגבי ביטול טיול.
- טיול או סמינר היוצא בשבת כפוף לאישור מפקח.
- בחגים, בימי זיכרון ובחופשות בהם בתי ספר בחופש- אין יציאה לטיולים.

- יש למלא כתב אזהרה לטיולים בשטחי אש.

2. חדר מצב:

משמש כמרכז מידע, דיווח והנחייה מקצועי המסייע לקבוצות מטיילים בשטח.
פועל 24 שעות ביממה לאורך כל ימות השנה מלבד יום הכיפורים. עומד בקשר עם גורמי השטח הנותנים מענה, תמיכה, סיוע וחילוץ לקבוצות מטיילים באמצעות פקחי הטיולים של המשרד, צה"ל, יחידות החילוץ, משטרת ישראל, מד"א, בתי ספר שדה ופקחי רשות הטבע והגנים. תפקידיו בין היתר כוללים:

- קשר עם גורמי צה"ל ומשטרת ישראל לקבלת דיווחים על אירועי ביטחון המחייבים פעולה מיידית מול הטיולים המתבצעים באזור אירוע ביטחוני.
- עדכון אחראי הטיול בשטח בדבר סגירת שטחים ע"י צה"ל או המשטרה בלוח זמנים קצר.
- עדכון פקח הטיולים בגזרתו על אירועים חשובים בגזרת פעילותו.
- ריכוז דיווחים על מפגעים בטיחותיים במסלולי הטיולים.
- מונע ואוסר הגעת מטיילים למפגע בטיחותי במהלך טיול (ככל שהמפגע הובא לידיעתו).
- מיידע את הלשכה לתיאום טיולים על סגירת אתר או מסלול או שטח שיש בו מפגע בטיחותי.
- עוקב אחר הטיפול במפגעים עד הסרתם.
- בזמן חירום** חדר המצב משמש ערוץ תקשורת מועדף לדיווחים ולבקשות סיוע: ביכולתו להזניק עזרה, להפעיל יחידת חילוץ, וכן במידת הצורך הזמנת אמבולנס, סיוע מוסק, פינוי רפואי וכד'.
- מאשר שינוי מסלול במהלך טיול על פי בקשת אחראי טיול או מנהל בית ספר, בעקבות:
  - 1) אילוצי ביטחון
  - 2) אילוצי בטיחות
  - 3) אילוצי מזג אוויר
  - 4) עומס יתר במסלולים
  - 5) תוספת אתר לניצול יעיל של היום

דגשים והנחיות לאחראי הטיול אל מול חדר מצב טיולים:

- עדכון מצב מזג אוויר והיתכנות הטיול:** בחלק מהמסלולים וכשתנאי מזג האוויר מחייבים (שיטפונות ועומס חום), ערב לפני היציאה, יש להתקשר לחדר מצב ולאשר את ההיתכנות של הטיול עקב תנאי מזג האוויר. בבוקר היציאה למסלול ההליכה יש ליצור קשר עם חדר מצב ולקבל אישור ועדכון למזג האוויר. בכל מקרה יש לפעול ליצירת קשר עם חדר מצב ככתוב בהנחיות האישור הביטחוני.
- מצב חירום המחייב שינוי:** בהגיע מידע כלשהו לחדר מצב, הוא ינתח את המידע, יבדוק את אמיתותו, חומרתו ומידת השפעתו על

מדינת ישראל

משרד החינוך

האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושע"ח

המטיילים. על סמך ניתוח זה יתקבלו החלטות ויועברו לביצוע לאחראי
הטיול בשטח הכוללות עצירת טיול, פינוי מטיילים, שינוי מסלול וכד'.

- **פנייה של מטיילים במצוקה:** פנייה לחדר מצב בעת מצוקה צריכה לכלול לפחות את הפרטים הבאים: פרטי המקום המדויק אודות הגוף המטייל? מה קרה? איזה סיוע נדרש? חדר מצב יחליט לפי שיקוליו ובהתאם למידע ולניתוחו על אופן הסיוע שיופנה לטיול. סיוע זה כולל: הזנקת מסוק, מד"א, יחידת חילוץ, פיקוח וכדומה.

מספר טלפון חירום: *9267 (באותיות: *עוזר)

- **דיווח לחדר מצב:** יש לדווח לחדר מצב על כל פינוי לבית החולים, גם אם לא נדרש סיוע.
- **דיווח על אלימות:** במקרה של אירוע שיש בו אלימות על ידי המטיילים עצמם או כלפיהם, יש לדווח לחדר מצב טיולים.

3. עבודה מול פקחי הטיולים

- **תפקידם של פקחי הטיולים הוא לסייע, לחנוך ולעזור למטיילים בשטח.** לכן, מומלץ להתייעץ עם פקח טיולים טרם הטיול ובשטח בכל הקשור לתכנון ועדכון המצב בשטח. ניתן לקבל פרטים וטלפון של הפקח האזורי מחדר מצב.
- **סיוע של פקח בשטח:** פקחי הטיולים של משרד החינוך מסייעים בבעיות שמתפתחות בשטח. מומלץ להסתייע בהם בהוספת מים תוך כדי הטיול, איתור ציוד שאבד, סיוע במהלך הטיול לתלמידים שמתקשים כמו נקע, חשש להתייבשות וכדומה. פרטים של הפקח האזורי ניתן לקבל מחדר מצב.

4. רישיון עסק:

מודגש שחובה על האחראי לבדוק שספקי השירותים, המפעילים והאתרים עומדים בתנאי משרד החינוך כפי שרשומים בחוזר מנכ"ל פעילויות חוץ או בתנאי רישיון העסק העדכני שהם מחזיקים.

בברכת טיול בטיחותי ומוצלח!

